

ת"פ 59052/01/17 - מדינת ישראל נגד מתן לוי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 59052-01-17 מדינת ישראל נ' לוי

לפני כבוד השופט עידו דרויאן-גמליאל
המאשימה:
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד הרצוג, בר-טוב וכהן-סתיו
נגד
הנאשם:
מתן לוי
ע"י ב"כ קרויט

החלטה

השתלשלות ההליך:

- ביום 28.11.17 הודה הנאשם בכתב האישום והורשע בעבירות הבאות:
 - א. קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א)(1), לחוק העונשין, תשל"ז-1977;
 - ב. פריצה לבית עסק וביצוע גניבה, לפי סעיף 407(ב) לחוק הנ"ל;
- לנוכח גילו, הופנה הנאשם לשירות המבחן והתקבל בעניינו תסקיר מיום 14.3.18.
- ביום 20.03.18 טענו ב"כ הצדדים לעונש:

התביעה טענה למתחם עונשי הולם בין שמונה לבין עשרים חודשי מאסר בפועל, ועתרה לעונש של שמונה חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, קנס ופיצוי;

ההגנה מצידה עתרה לביטול הרשעתו של הנאשם, ולחילופין - למאסר מותנה וצו פיקוח.

מעשי הנאשם:

- בסוף חודש נובמבר 2016 קשר הנאשם עם אחרים, קטינים, קשר לביצוע פריצה למוסך אופנועים בבתי-ים. הקושרים נפגשו במקום והנאשם הראה לאחרים כיצד ניתן לפרוץ למוסך ומסר להם תיק ובו קאטר לחיתוך סורגים.

2. ב-24.10.16 בשעה 03:45 פרצו הנאשם והאחרים למוסך וגנבו ממנו רכוש וכסף:

א. הנאשם תיצפת מחוץ למוסך והאחרים נכנסו למוסך מבעד לחלון, לאחר שלא הצליחו לחתוך את הסורגים אך כופפו אותם;

ב. האחרים גנבו מהמוסך שבע קסדות, תשעה מנעולים, מצבר, קופת צדקה, שתי מברגות ומזומן בסך 9,800 ₪;

ג. הנאשם והאחרים הסתלקו מהמקום עם שללם, שחלקו נמסר לידי הנאשם;

3. במהלך מעשה הפריצה גרמו האחרים לנזקי רכוש במוסך: כופפו את סורגי החלון, ניפצו את שמשת החלון, ושברו מדפים ומגירה.

נסיבות הנאשם והמלצת שירות המבחן:

1. הנאשם יליד 1998, רווק המתגורר בבית אמו, עובד כשכיר בתחום המזון ומיועד להתגייס בימים הקרובים לצה"ל, כלוחם בחיל התותחנים.

2. אין לחובת הנאשם עבר פלילי, אף לא תיקים פתוחים.

3. מוצא הנאשם במשפחה שהתפרקה עם גירושי הוריו כשהיה בן 12, ובה חווה הנאשם אלימות מילולית ופיזית בין הוריו. יחסי הנאשם עם אביו היו ועודם בעייתיים וכיום יש נתק ביניהם. אמו של הנאשם, שעמלה לפרנס את ילדיה כמפרנסת יחידה והתמודדה עם קשיים שונים, לא יכלה לספק לנאשם ולאחותו תמיכה והכוונה. התקשורת של הנאשם עם אמו מצומצמת וקונקרטי, והיא לא מהווה עבורו דמות תומכת או מציבת גבולות. מגיל 13 נאלץ הנאשם לסייע בפרנסת המשפחה, בשלל עבודות מזדמנות. ככל הנראה סובל הנאשם מהפרעת קשב וריכוז שלא אובחנה.

4. וכשהבית לא מציע תמיכה והכלה, הרחוב ממתיך לתרום את חלקו: מגיל צעיר חבר הנאשם לחברה שולית, בניסיון למצוא קבוצת השתייכות, ואף התנסה בשימוש בסמים ובהימורים.

5. בשנת 2014, בהיותו כבן 16, הופנה הנאשם לשירות המבחן לנוער: השירות, שפיקח על הנאשם, מצא כי הנאשם מצליח לגייס עזרה מגורמי טיפול בקהילה ומתפקד כראוי במסגרות השונות. בדיקות שתן חוזרות שנערכו לנאשם העידו על ניקיונו מסמים (וכך העלתה גם בדיקה מהעת האחרונה, שנערכה לצורך הכנת התסקיר).

6. אותה שנה נקלט הנאשם ביחידת "רוג'ן" שהנה יחידת רווחה עירונית המסייעת לבני נוער, והיחידה מלווה את הנאשם עד היום, בקשר לא-רציף. התרשמותם של גורמי הטיפול ביחידה היתה, שבהיעדר דמויות סמכותיות שמספקות תמיכה והכוונה, נאלץ הנאשם לאמץ התנהלות עצמאית שלא תאמה את בשלותו הריגשית ויכולותיו.

7. כיום מצוי הנאשם בקשר עם תכנית "ניצוץ לעתיד בטוח" מטעם עמותת "אלומה"[1], שפועלת ומסייעת לנאשם בהתנהלותו מול הצבא, במטרה לסייע לו להגשים את רצונו להתגייס לצה"ל.

8. יחסו של הנאשם לעבירה מצמצם והנאשם אינו נוטל אחריות מלאה על המעשה, על-אף הודאתו ממנה לא חזר: הנאשם מתאר את חלקו כמסייע לאחר מעשה. עם-זאת, הנאשם מצליח להתבונן על מעשיו בצורה ביקורתית ומכיר בנזקים שגרם במעשיו.
9. הנאשם גדל אפוא ברקע משפחתי מורכב ובעייתי, ללא דמויות תומכות ומכוונות, וכשהוא נאלץ להתמודד עם קשיים שונים הכבדים מדי לכתפיו הצעירות. תוצאות ישירות מתנאי גדילה אלה, הם קושי של הנאשם להפעיל שיקול דעת המותאם למצב, חסך ממשי של הנאשם בתחושת שייכות, קושי בגיבוש תחושת זהות וחולשה של גבולות פנימיים. אלו, לדעת שירות המבחן, עלולים להכשיל את הנאשם שוב בהיגררות להסתבכויות נוספות.
10. עם-זאת, גלומים בנאשם כוחות ויכולות שאפשרו לו להשתלב ולהצליח בלימודיו ולסייע בפרנסת המשפחה, על-אף קשיי התמדה. בסיוע הכוונה מתאימה, יכולים כוחותיו אלו של הנאשם להרחיק אותו מהסיכון של התנהלות שולית, ולקדם אותו במסלול של חיים נורמטיביים. הנאשם אכן מצוי בקשר מיטיב עם גורמי הטיפול והסיוע, כשהוא מגלה מוטיבציה גבוהה להתגייס - שירות בצה"ל יספק את צרכיו של הנאשם בתחושות זהות ושייכות, ומעיד על רצונו ויכולתו לחזור ולהשתלב במסלול התואם את גילו ויכולותיו. שירות המבחן מעריך שההליך הפלילי מהווה גורם מרתיע, כשהנאשם מבין שהשלכותיו על חייו הן משמעותיות.
11. השירות סיכם והמליץ לנקוט בדרך טיפולית-משקמת: לבטל את הרשעת הנאשם, כדי למנוע סיכון ממשי של פטירת הנאשם משירות צבאי, ולהעמידו בפיקוח שירות המבחן למשך שנה, שבמהלכה ישולב בטיפול בשירות המבחן, לצד המשך הקשר עם הגורמים המסייעים לו עתה.

דין ומסקנות:

1. הלכת כתב הידועה (ע"פ 2083/96 **כתב נ' מ.י.** (1997)) שאושרה שוב ושוב על-ידי בית המשפט העליון, קובעת כי ביטול הרשעה או הימנעות מהרשעה הם חריגים לכלל הקובע כי מי שביצע עבירה, יורשע. שימוש באמצעים חריגים אלו מחייב קיומם של שני תנאים מצטברים - פגיעה חמורה הצפויה לשיקום הנאשם, וטיב העבירה מאפשר לוותר על ההרשעה.
2. טיב העבירה מאפשר וויתור על הרשעה:

א. העבירה שעבר הנאשם היא עבירה חמורה, שבוצעה בנסיבות חמורות, כמעשי עבריינים מנוסים: מדובר בעבירה מתוכננת, שבוצעה בצוותא עם אחרים לאחר סיור מקדים בשטח, וכשהנאשם נטל לעצמו תפקיד מרכזי בתכנון וצייד את חבריו במכשיר לחיתוך הסורגים. אף הרכוש נגזל, לרבות הכסף המזומן, הוא בעל ערך רב;

ב. עם-זאת, כבר מצאנו שבמקרים מתאימים בוטלו הרשעות גם בעבירות חמורות יותר: בע"פ 9090/00 **שניידרמן נ' מ.י.** (2001) נדון עניינו של צעיר שנלכד בדרכו לבצע מעשי שוד יחד עם אחר, כשהוא נושא רימון, סכינים ואלה; בע"פ 5446/15 **חנימוב נ' מ.י.** (2016) נדון עניינו של מי שסייע לסרסרות, במסכת מעשים שקשה לדמיין גרועה ממנה ושעיקרה סחר בנשים; בע"פ 111/14 **פלוני נ' מ.י.** (2014) נדון עניינם של צעירים שקשרו קשר וביצעו מעשי סחיטה באיומים; בת"פ 34683-10-15 **משטרת ישראל נ' פלוני** (2017)

נדון עניינו של מי שתקף חמורות את בת-זוגו וחבל בבת-זוגו (לא הוגש ערעור); בעפ"ג 14167-10-15 **אלמנא נ' מ.י.** (2016) נדון ענינים של צעירים שפרצו בצוותא לדירה, ושם נאמר ש"בנסיבות המיוחדות דנן, אף שהמערערים לא הצביעו על נזק קונקרטי שיגרם להם מהרשעתם, ניתן לסיים את ההליך ללא הרשעה לאור גילם הצעיר ונתונתם האישיים, ומשמדובר בהתנהגות חריגה שאינה אופיינית לאורחותיהם כאשר חרטתם היא מלאה וכנה.";

ג. נמצא אפוא שעל-אף חומרתן של העבירות שעבר הנאשם בנסיבותיהן, ניתן לוותר על ההרשעה;

3. פגיעה חמורה בשיקום הנאשם:

א. ברגיל, חשש ערטילאי לפגיעתה של הרשעה ביכולתו של נאשם צעיר להתגייס או לבחור קריירה עתידית, אינו נתפס כקונקרטי דיו ואינו מצדיק שימוש באמצעי החריג של ביטול הרשעה או הימנעות ממנה. כך ודאי, כשלשלטונות הצבא ניתן שיקול דעת רחב (והשוו רע"פ 6449/15 **חלואני נ' מ.י.** (2015) וע"פ 52114-06-16 **מפרע נ' מ.י.** (2017));

ב. אולם, במקרה דנן לא מדובר על חשש רחוק וערטילאי: צה"ל נמנע עד-עתה מלוותר על הנאשם ולפטרו משירות, כשגורמי הגיוס עוקבים אחר ההליך דן ודוחים את מועד התייצבותו של הנאשם לשירות בהתאם להתקדמות ההליך עד לסופו. למעשה, תאריך אחרון שנקבע להתייצבותו של הנאשם לגיוס היה לפני יומיים, ביום 19.3.18, ועתה ידחה לימים הקרובים, מן הסתם לפי תוצאת ההליך;

ג. חששו של הנאשם, שהרשעה תוביל למניעת גיוסו, איננה אפוא חשש ערטילאי שאיננו קונקרטי דיו. אמנם, קיומו של תיק פלילי או רישום פלילי אינו חוסם בהכרח את דרכו של צעיר להתגייס, אך עובדה היא שבמקרה דנן ממתינים גורמי הגיוס לתוצאת ההליך, וגדול החשש שהרשעת הנאשם תקשה על גיוסו ואולי תכשיל אותו כליל;

ד. עיון בפסיקה מעלה שעיקרן של הבקשות להימנע מהרשעה או לבטלה, נוגע לפגיעה אפשרית בקריירה מקצועית. לא כך במקרה דנן;

ה. כידוע, השירות בצה"ל איננו רק קיומה של חובה הנאכפת כחוק. במדינת ישראל נודע (עדיין) השירות הצבאי כסימן מרכזי לנורמטיביות ולכיבוד ערכי-יסוד של החברה. השירות משמש לעיתים להשלמת חינוכו ועיצובו של צעיר, שגם קושר קשרי חברות שערכם לא יסולא בפז להמשך חייו - הן לתמיכה בעת הצורך או הדחק, והן כרשת חברתית המסוגלת לסייע בכל תחום מתחומי החיים (וראו דברים לעניין שירות צבאי בעניין **שניידרמן** הנ"ל);

ו. הנאשם דנן מצוי בפרשת דרכים מהותית, כפי שתיאר שירות המבחן בפירוט: השירות הצבאי יכול לעודד ולקבע אצל הנאשם ערכים נורמטיביים, לרבות כיבוד כללים ראויים והפנמת הגיונם, ולנתב לטובה לשירות הכלל את יכולותיו של הנאשם ואת הצורך הדוחק שלו במציאת תחושות הזהות והשייכות. מניעת הגיוס תותיר את הנאשם עם בעיותיו וצרכיו הנפשיים

הכה-בסיסיים, ותחמיץ את ההזדמנות להשיב את הנאשם למסלול חיים ראוי, תוך הותרת הסיכון להסתבכויות נוספות ואולי אף להגדלתו;

ז. ועוד אוסיף: אין לשכוח את גילו הצעיר של הנאשם בעת המעשים, כבן 18 וחודשיים. עוד ראוי לתת משקל הולם לעובדה, שהנאשם יוכל להתגייס ולתרום לחברה תרומה משמעותית של שירות כלוחם;

4. אני מוצא אפוא כי התועלת הנובעת מביטול ההרשעה, אינה מוגבלת לעניינו של הנאשם, אלא היא משתרעת לתחום עניינו של הציבור בשיקומם של צעירים שכשלו. כך בוודאי, כשנקודת המוצא של הנאשם היא עצובה וקשה, ועתה מכין הוא את עצמו לשירות צבאי משמעותי.

5. הצטברות הנסיבות בתיק דנן תצדיק את ביטול הרשעתו של הנאשם, ואת העמדתו בפיקוח שירות המבחן.

6. בנוסף אחייב את הנאשם בפיצוי הנפגע, בסך שאין בו כדי למצות את ערך הנזק.

סוף-דבר:

א. הרשעת הנאשם מיום 28.11.17 מבוטלת, על-אף הקביעה כי הנאשם ביצע את שיוחס לו;

ב. אני מעמיד את הנאשם, בהסכמתו, בפיקוח שירות המבחן למשך שנה מהיום, ומזהיר את הנאשם כי הימנעות משיתוף פעולה עם השירות, יוביל להשבת התיק לבית המשפט, להרשעתו ולענישתו;

ג. אני מחייב את הנאשם בתשלום פיצוי בסך 4,000 ₪. הפיצוי יופקד בחמישה תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, שהראשון שבהם לא יאוחר מיום 1.6.18;

הוראות נלוות:

א. עותק ההחלטה יועבר לשירות המבחן;

ב. התביעה מתבקשת להחיש למזכירות פרטים של הזוכה בפיצוי, יחיד או תאגיד;

ג. מוצגים יועברו להכרעה פרטנית של קצין משטרה;

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום לבית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, ה' ניסן תשע"ח, 21 מרץ 2018, במעמד הנוכחים.

מתוך אתר העמותה: עמותת "אלומה - למעורבות חברתית ולזהות היהודית", הוקמה ע"י תנועת הקיבוץ הדתי. תכנית "ניצוץ" מיועדת להכין וללוות חיילים וחיילות במצבי סיכון לשרות משמעותי ולשילוב מיטבי בחברה. התכנית מציעה מענה מותאם ומקיף לצעיר/ה משלב טרום השירות למכלול הצרכים והאתגרים בחיים האזרחיים ובשירות הצבאי (כגון דיור, השכלה, מיצוי זכויות, קשר עם מפקדים, תנאי שירות ועוד).

[1]